

Radni materijal za učenike 3.2

Sudjelovanje u demokraciji – osnovna pravila i načela

Sudjelovanje u demokraciji znači sudjelovanje u dogovaranju zajedničkog dobra

U demokracijama svatko – pojedinci ili grupe – mogu sudjelovati i zagovarati svoje interese i mišljenja. Konačna odluka ne mora u potpunosti ispuniti naše ciljeve, no ako ne sudjelujemo, nitko se na njih neće ni obazirati.

U demokracijama, do odluka i rješenja se dolazi kroz borbu mišljenja i nadmetanje interesa i mišljenja. Suglasnost se postiže kroz kompromis koji sve stranke, ili većina, može prihvatiti. Takva odluka se, u tom vremenu, može smatrati definicijom **zajedničkog dobra**.

Borba mišljenja i političko nadmetanje generiraju elemente borbe. Stoga je vrlo važno da svi igrači na političkoj pozornici dogovore sustav pravila poštujući načelo međusobnog uvažavanja.

Osnovna pravila i načela pregovaranja i borbe mišljenja u demokraciji

1. Jasnoća i međusobno uvažavanje:

“Ne slažem se s onim što govoriš,
no do smrti ću braniti tvoje pravo da to kažeš.”
Voltaire (1694-1778.)

To znači da na osobe različitih interesa i stajališta gledaš kao na svoje protivnike, ali ne i neprijatelje. Ne boriš se, već sudjeluješ u nečem što više nalikuje sportskom natjecanju.

2. Ljudska prava vrijede za sve ljude

Ljudska prava ustanovljuju načelo nenasilja. Političko nadmetanje se ostvaruje riječima, argumentima, idejama, šarmom i mudrošću.

3. Spremnost na kompromis

Pokušaj pronaći „win-win“ rješenja (obje strane pobjeđuju).

Ako to ne ide, nastoj da obje strane pronađu nešto oko čega se mogu složiti.

Izbjegavaj „win-lose“ situacije (jedna strana pobjeđuje, druga gubi), bez obzira na to tko pobjeđuje, a tko gubi.

4. Savjeti za pregovaranje

Imajte pred sobom jasnu sliku o svome cilju. Igrači koji znaju što žele često pobjeđuju upravo iz tog razloga.

Pokušajte razumjeti stajališta drugih. Usredotočite se na ono oko čega se možete složiti, a ne na ono oko čega se ne slažete – tražite zajedničke interese i probleme i radite na njima. Međutim, budite vrlo jasni o točkama koje su vam bitne. Nemojte prihvatiti rješenja koja smatrate nepravednima ili neučinkovitima i ne predlažite ih drugima.

Pokušajte staviti naglasak na pitanja koja omogućavaju kompromis, doslovce na sve što je mjerljivo i može se izraziti brojkama – na primjer, raspodjela resursa, novca, zemlje ili vremena. Izbjegavajte sporove oko kolektivnog identiteta (boje, etničkog projekla).